

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5899/2022
21.06.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Михаило Крстић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Недељков, адвокат из ..., ради побијања дужникових правних радњи, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1216/21 од 13.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 21.06.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1216/21 од 13.01.2022. године и пресуда Вишег суда у Ужицу П 5248/18 од 05.02.2021. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ужицу П 5248/18 од 05.02.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је уговор о купопродаји непокретности закључен између ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад, као продавца и туженог као купца, са клаузулом о потврђивању јавног бележника Милке Средојевић из ... ОПУ: ..-2017 од 27.12.2017. године, који је за предмет располагања имао стан у поткровљу стамбеног објекта на Златибору, површине 40,10 м², на КП бр. .. КО Чајетина, без правног дејства у односу на тужиоца до висине његовог потраживања по правноснажној и извршној пресуди Вишег суда у Новом Саду П 45/2016 од 05.02.2018. године, у висини главног дуга у износу од 89.050 евра у динарској противвредности по продајном курсу НБС на дан исплате, са каматом по стопи Европске централне банке почев од 20.01.2010. године па до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до коначне исплате са законском затезном каматом по члану 4. став 1. Закона о затезној камати, у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентих поена, као и трошкова парничног поступка у износу од 444.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности наведене пресуде (01.10.2018. године) до коначне исплате; ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 279.500,00

динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1216/21 од 13.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и пресуда Вишег суда у Ужицу П 5248/18 од 05.02.2021. године је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог да му се накнаде трошкови другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је баговремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11, ... 18/20) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Вишег суда у Новом Саду П 45/2016 од 05.02.2018. године обавезан је тужени ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад да тужиоцу по основу стицања без основа исплати 89.050 евра у динарској противвредности по продајном курсу НБС на дан исплате, са припадајућом и напред наведеном законском затезном каматом. Наведена пресуда постала је правноснажна 31.05.2018. године, а извршна 01.10.2018. године. Тужилац није покренуо поступак извршења досуђеног потраживања по наведеној правноснажној и извршној пресуди. Тужиочев дужник ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад је као продавац закључио са овде туженим ББ као купцем, Уговор о купопродаји који је солемнизован клаузулом јавног бележника Милке Средојевић из ... по ОПУ: ..-2017 од 27.12.2017. године, којим је тужени купио стан површине 40,10 м2, у поткровљу стамбеног објекта на Златибору на КП бр. .. КО Чајетина, по цени од 400 евра по 1м2. Након тога тужени се укњижио као власник наведеног стана код надлежне службе РГЗ СКН Чајетина. На основу званичног извештаја НБС утврђено је да је тужиочев дужник ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад у периоду од 30.08.2016. до 24.11.2017. године био у блокади рачуна, а у блокади рачуна био је и почев од 05.01.2018. године све до пресуђења у овој парници, што значи и у време извршности наведене пресуде П 45/2016 од 05.02.2018. године, те нема новчаних средстава којима би исплатио предметно потраживање тужиоцу. Чињеница да је тужиочев дужник инсолвентан и да не поседује другу имовину из које би тужилац наплатио своје потраживање по донетој правноснажној и извршној пресуди, утврђена је на основу исказа сведока ВВ, који је у периоду од 1991. године био суоснивач и законски заступник дужника ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад, као и на основу уговора о купопродаји закључених са ГГ и ДД, којима је овај тужиочев дужник продао станове површине 40,10 м2 и 50,10 м2, оба у стамбеном објекту на Златибору на КП бр. .. КО Чајетина, и из закључка јавног извршитеља Вујадина Масникоса из ... Иив ../2018 од 26.12.2018. године, из кога је

утврђено да су ради наплате новчаног потраживања извршног повериоца „Жеки“ ДОО Каћ у поступку извршења који је вођен против извршног дужника ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад 26.12.2018. године, том извршном повериоцу додељене непокретности извршног дужника КП бр. ..., .. и .. КО Чајетина. Тужени ББ је син ЂЂ, који је према подацима са сајта Агенције за привредне регистре РС у периоду од 27.03.1991. године када је основано ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад до 20.12.2017. године, заједно са сведоком ВВ, био заступник и суоснивач тог привредног друштва са уделима од по 50%. Решењем Агенције за привредне регистре РС бр. 108943/17 од 25.12.2017. године, из регистра привредних субјеката брисан је ЂЂ као заступник наведеног друштва са ограниченом одговорношћу. На основу званичних података са сајта Агенције за привредне регистре РС утврђено је да је 16.06.2015. године основано привредно друштво „Соко рециклажа“ ДОО Нови Сад чији је оснивач и законски заступник ЕЕ, а да је 23.11.2015. године извршена промена имена тог друштва, тако што је из регистра привредних субјеката брисано пословно име „Соко рециклажа“ ДОО Нови Сад и уписано „Kimex reciklaža“ ДОО Нови Сад, када је као законски заступник тог друштва у регистар уписан ЂЂ, отац туженог, а тужени ББ уписан као власник овог привредног друштва са уделом од 100%. До 17.05.2018. године ЂЂ је уписан у регистар привредног друштва као законски заступник „Kimex reciklaža“ ДОО Нови Сад, када је према подацима Агенције за привредне регистре РС као заступник тог привредног друштва уписан овде тужени.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да у моменту правноснажности и извршности пресуде П 45/2016 од 05.02.2018. године, тужиочев дужник није поседовао непокретну имовину чијом продајом би се намирило потраживање тужиоца, нити новчана средства на рачуну који је од 05.01.2018. године непрекидно у блокади, затим да тужиочев дужник није у добровољном року измирио потраживање тужиоца, да је тужилац пре подношења тужбе у овој парници претходно исцрпео сва правна средства заштите својих права према дужнику, да је предметним располагањем тужиочевог дужника нанета штета тужиоцу као повериоцу, да је располагање извршено са намером да се осујети наплата потраживања тужиоца као повериоца дужника ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад по наведеној правноснажној пресуди Вишег суда у Новом Саду, да су дужнику и туженом наведене чињенице биле познате или могле бити познате, јер је тужени син ЂЂ, који је до 20.12.2017. године са сведоком ВВ био суоснивач дужника ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад и заступник тог друштва, због чега су испуњени законом прописани услови за усвајање тужбеног захтева и да је предметни уговор без правног дејства у односу на тужиоца до висине његовог потраживања утврђеног правноснажном и извршном пресудом Вишег суда у Новом Саду П 45/2016 од 05.02.2018. године, све применом члана 280, 281. и 285. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, основани су ревизијски наводи да је због погрешне примене материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Институт побијања дужникових правних радњи, регулисан одредбама члана 280. – 285. ЗОО, овлашћује повериоца доспелог потраживања, без обзира када је настало, да од надлежног суда захтева да огласи без правног дејства према њему ону правну радњу коју је предузео његов дужник на његову штету. Радња је предузета на штету поверилаца ако је дужник због те радње доспео у стање инсолвентности, па поверилац не може да намири своје потраживање. Постојање доспелог потраживања, предузета правна радња дужника и да је иста предузета на штету поверилаца су општи услови за побијање прописани одредбом члана 280. ЗОО. Посебни услови за теретно располагање, које је предмет спора, прописани су одредбом члана 281. став 1. ЗОО. То су знање или могућност сазнања дужника да располагањем наноси штету повериоцима, као и да је трећем лицу са којим или према коме је правна радња предузета било или могло бити познато да дужник оштећује повериоце.

У конкретном случају, није утврђена кумулативна испуњеност свих услова за побијање дужникових правних радњи. Ово са разлога што је инсолвентност дужника као посебан услов за побијање његове правне радње прописана одредбом члана 280. став 2. ЗОО и њено постојање мора доказати тужилац, што у поступку није на сигуран и поуздан начин утврђено, јер су нижестепени судови инсолвентност дужника утврђивали на основу изјава сведока, наведених уговора о купопродаји и закључка јавног извршитеља, а не на основу званичних података из РЗГ СКН и других јавних исправа, како у односу на непокретну, тако и у односу на покретну имовину и новчана средства дужника.

Нижестепени судови, тумачећи одредбу члана 280. ЗОО, нису имали у виду а поверилац не може успешно побијати сваку дужникову правну радњу којом је он располагао својом имовином, већ само ону која је предузета на штету повериоца и са којом је дужник доведен у положај инсолвентног дужника.

Дакле, осим доспелости потраживања за исплату, за успешно побијање дужникових правних радњи потребно је да је баш та правна радња предузета на штету повериоца, што значи да се дужник таквом правном радњом довео у стање инсолвентности и да се штета за повериоца састоји у томе што он не може остварити своје потраживање према дужнику управо због те његове инсолвентности. Нижестепени судови су пропустили да утврде да ли је предузетом правном радњом – закључењем предметног уговора о купопродаји ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад са овде туженим ББ из ..., дужник ДОО „Kimex export-import“ Нови Сад себе довео у стање инсолвентности, због чега поверилац не може остварити своје потраживање према дужнику; да ли дужник има још неку непокретну, покретну имовину и новчана средства, тј. да ли је солвентан или не, а самим тим и да ли је тужилац пре благовремено поднете тужбе (тужба поднета предајом пошти дана 27.12.2018. године, а предметни уговор закључен 27.12.2017. године, дакле у року од године дана по члану 285. став 1. ЗОО) исцрпео сва могућа правна средства. Наведено у проведеном поступку није утврђено, због чега су нижестепене пресуде морале бити укинуте.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду изнете примедбе, након чега ће правилном применом материјалног права поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Са изнетих разлога, применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци решења.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић